

Tekst 5 Weg met de taalachterstand

- 1 Het onderwijs vraagt bij allerlei gelegenheden steeds weer om meer geld van de overheid. Toch is er een groep brede scholengemeenschappen voor voortgezet onderwijs in Overijssel die minder geld willen gaan vragen. Althans, minder geld voor een taak die volgens hen onuitvoerbaar is, namelijk: het wegwerken van taalachterstanden bij allochtone kinderen van twaalf tot achttien jaar die al vrij lang in Nederland hebben gewoond.
- 2 De redenering die de betrokken scholen volgen, is aannemelijk. Een taalachterstand moet weggewerkt worden voordat een kind de middelbare-schoolfase bereikt. Het geld voor taalonderwijs kan dus beter op de basisscholen worden besteed of, zo mogelijk, zelfs nog eerder. Het heeft geen zin middelbare scholen geld te geven voor extra taallessen aan allochtone kinderen, omdat die lessen onmogelijk kunnen opleveren wat ervan verwacht wordt.
- 3 Want hoe, waar en wanneer leert een kind een taal? Bepaalde delen van de taal worden thuis geleerd, andere delen op school, en weer andere delen bij vriendjes en vriendinnetjes. Het thuisdeel kan aangevuld worden door bijvoorbeeld de televisie. *Sesamstraat* is bijvoorbeeld een programma waarin veel woorden en begrippen steeds opnieuw worden aangeboden. Het is goed voor de taalontwikkeling van kinderen als zij vaak naar dit soort programma's kijken.
- 4 Het schooldeel moet gerealiseerd worden door simpele lesjes, bij vakken als aardrijkskunde, muziek, geschiedenis en rekenen die in het Nederlands gegeven worden. Zulk onderwijs vindt plaats op de gewone basisscholen en bij oudere kinderen bijvoorbeeld in de Internationale Schakelklassen (ISK). Daar moet het geld dan ook vooral heen, niet naar het gewone middelbaar onderwijs.
- 5 Het vriendjes- en vriendinnetjesdeel van de taal kan worden geleerd via spelletjes als trefbal, hinkelen, Mens-erger-je-niet, Monopoly, waarbij de spelregels alleen in het Nederlands worden uitgelegd. Ook dat is geen normale taak voor de middelbare school, maar het moet wel gebeuren. Geef het geld dus aan een voetbalclub, tafeltennisvereniging of een buurthuis.
- 6 De ons omringende landen staan niet bekend om het hoogwaardige taalonderwijs dat daar gegeven wordt; toch is in Frankrijk, Duitsland en Engeland de taalachterstand van allochtonen op de autochtonen veel geringer dan in Nederland. Wat natuurlijk niet wil zeggen dat daar in het algemeen beter voor migranten wordt gezorgd dan in Nederland. Maar de taal kennen ze beter.
- 7 Daarvoor zijn twee verklaringen te geven. In de eerste plaats hebben vreemdelingen die naar Frankrijk en Engeland verhuizen op grond van het Britse en Franse koloniale verleden vaak al voorkennis van het Frans of het Engels. Uiteraard helpt dat, maar het is niet de volledige verklaring van het wonderlijke verschijnsel dat in de ons omringende landen de taalachterstand van allochtonen geringer is. Duitsland heeft bijvoorbeeld geen koloniaal verleden in Noord-Afrika of Turkije; toch kennen de migranten in Duitsland redelijk Duits.
- 8 De hoofdoorzaak zit niet in het onderwijs, maar in het algemene beleid ten opzichte van nieuwkomers. De Duitse, Franse en Britse overheid gaan er als vanzelfsprekend van uit dat wie in die landen wil wonen, de taal van het land moet leren. Als je een nieuwkomer zegt dat hij of zij uiteraard de taal van het nieuwe land zal moeten leren, dan zal dat meestal ook wel lukken. Het Nederlandse overheidsbeleid voorziet allochtonen van speciaal voor hen vertaalde folders, brochures en formulieren. In Nederland wordt bijvoorbeeld nieuwkomers direct bij binnenkomst in hun eigen taal uitgelegd dat ze Nederlands moeten gaan leren. Dat is verkeerd. Dat zou juist in het Nederlands verteld moeten worden. Je kunt een vreemdeling beter niet in zijn eigen taal benaderen. Het besef dat wie zich in Nederland wil handhaven, Nederlands moet leren, wordt stelselmatig ondermijnd als de vreemdeling alle regelingen in zijn eigen taal krijgt aangeboden.
- 9 Buiten Europa is meertaligheid doodgewoon. Die meertaligheid wordt niet verworven door cursussen, maar in de praktijk van alledag, door bittere noodzaak. Het leren van de taal van het nieuwe land moet dan ook verplicht worden gesteld door politici, beleidsmakers, werkgevers en publieke opinie. Middelbare scholen kunnen alleen maar in noodgevallen hier en daar wat repareren.

naar: Hans Jansen
uit: *HP/De Tijd*, 26 mei 2000

■ Tekst 5 Weg met de taalachterstand

- 9p **36** □ Vat de tekst *Weg met de taalachterstand* samen. Gebruik maximaal 100 woorden. Zorg voor een goed lopend geheel in volledige zinnen. Noem niet onnodig voorbeelden.
- De volgende elementen moeten in je samenvatting voorkomen:
- de opvatting van sommige scholen, die aanleiding was voor het schrijven van dit artikel;
  - de mening van de auteur over deze opvatting;
  - de drie manieren waarop volgens de auteur een taal wordt geleerd;
  - de beheersing van het Nederlands door allochtonen vergeleken met de taalvaardigheid van allochtonen in andere landen;
  - de twee verklaringen die de auteur geeft voor de verschillen tussen de situatie in Nederland en andere Europese landen;
  - het advies van de auteur.